

Akadémiai Értesítő

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
TITKÁRSÁGA



BUDAPEST, 2008. JÚNIUS 13.

A Magyar Tudományos Akadémia 2008. május 5–6-ai közgyűlésének határozatai 126

A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének állásfoglalásai a 2008. február 26-án, március 25-én és április 15-én megtartott üléseiről. 127

Közlemények	Pályázati felhívások	főigazgatói, igazgatói, tudományos kutató közalkalmazotti és nem tudományos szakalkalmazotti munkakörök betöltésére.	135
		Varga József-díjra	136
	Tájékoztató	a Doktori Tanács alakuló üléséről	137
	Fogadóórák	a Magyar Tudományos Akadémia elnökénél és főtítkárájánál	137

**A Magyar Tudományos Akadémia
2008. május 5–6-ai,
178. közgyűlésének határozatai**

1. A Magyar Tudományos Akadémia közgyűlése ünnepi ülésén emlékezett meg Mátyás királyról, a reneszánsz uralkodóról.
 2. A közgyűlés köszönetét fejezi ki Szörényi Lászlónak, az irodalomtudomány doktorának „Emlékbeszéd Mátyás királyról” c. előadásáért.
 3. A Magyar Tudományos Akadémia 2008. évi Akadémiai Aranyérmét Nemecz Ernőnek, az MTA rendes tagjának adományozta.
 4. Az Akadémia a Wahrmann Mór-érmét 2008-ban Járai Zsigmondnak és Lámfalussy Sándornak adományozta.
 5. Akadémiai Díjban részesült: Angeli István, Benyó Zoltán, Bodó Imre, Gósy Mária, Hajós György, Kovács István, Liposits Zsolt, Petz Dénes, Szabó Katalin, Takács Ernő.
 6. Akadémiai Újságírói Díjban részesült: Avar László, Chikán Ágnes, Dürr János.
 7. A Magyar Tudományért elismerésben részesült: Czeglédi Gyula, Hámori Erzsébet, Horváth László, Kovács Gézané, Nagy Béla, Raduly József, Szegő Károly, Tóth Miklós, Zemplénné Papp Éva.
 8. A közgyűlés az Akadémia 2007. évi költségvetésének végrehajtásáról szóló beszámolót elfogadta.
 9. A közgyűlés a 2009. évi költségvetési koncepciót elfogadta és felhatalmazta az Akadémia vezetőit, hogy ennek szellemében folytassák a költségvetési tárgyalásokat.
 10. A közgyűlés jóváhagyólag tudomásul vette a főtítkárral által a társadalmi szervezeteknek 2007-ben nyújtott támogatást.
 11. A közgyűlés jóváhagyta a hasznosítható ingatlanok jegyzékének módosítását, valamint a vagyon használatba adásáról és hasznosításáról szóló koncepciót.
 12. A közgyűlés a főtítkárral beszámolóját elfogadta.
 13. A közgyűlés az elnök beszámolóját elfogadta.
 14. A közgyűlés a Lukács Archívum (1056 Budapest, Belgrád rakpart 2. V. em.) védett tudományos közgyűjteményként való megtartását javasolja, és kéri az MTA új vezetőit, hogy a Lukács Archívum elhelyezésével kapcsolatos tárgyalásokat folytassa le.
 15. Az Akadémia tisztségviselőinek a felmentést megadta.
 16. A Magyar Tudományos Akadémia elnökévé választotta: Pálincás Józsefet.
 17. A Magyar Tudományos Akadémia főtítkárává választotta: Németh Tamást.
 18. A Magyar Tudományos Akadémia főtítkárhelyettesévé választotta: Csépe Valériát.
 19. A Magyar Tudományos Akadémia alelnökeivé választotta: Dudits Dénest, Kroó Norbertet, Maróth Miklóst.
 20. A Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége tagjaivá választotta: Hámori Józsefet, Lovász Lászlót, Török Ádámot.
 21. A közgyűlés elfogadta, hogy az állandó bizottságok tagjait 3 évre választja meg.
 22. A közgyűlés felhatalmazza az Akadémia elnökségét, hogy a közgyűlés által a mai napon megválasztott bizottságok névsorát a Szavazatszámoló Bizottság jelenléte alapján megállapítsa.
 23. Az Akadémia Doktori Tanácsa tagjául választotta: Imre Lászlót, Nyomárkay Istvánt, Fodor Pált, Orosz Istvánt, Halász Gábort, Pintz Jánost, Krisztin Tibort, Schmidt Jánost, Mesterházy Ákóst, Karádi Istvánt, Palkovits Miklóst, Muszbek Lászlót, Arató Pétert, Kurutzné Kovács Mártát, Lendvay Györgyöt, Hollósi Miklóst, Bíró Pétert, Gergely Pált, Csaba Lászlót, Korinek Lászlót, M. Szabó Miklóst, Hetényi Magdolnát, Gábris Gyulát, Tegze Miklóst, Makai Mihályt.
- Az Akadémia Doktori Tanácsa póttagjául választotta:
Pethő Attilát, Rónyai Lajost, Solymos Rezsőt, Papp Gyulát, Ádám Veronikát, Pap Lászlót, Zrínyi Miklóst, Keglevich Györgyöt, Nagy Lászlót, Horváth Zsolt, Kürti Jenőt.
24. Az Akadémiai Kutatóhelyek Tanácsa közgyűlés által választott tagjai: É. Kiss Katalin, Somfai László, Pritz Pál, Juhász István, Kőmíves Tamás, Szolcsányi János, Nagy István, Blaskó Gábor, Pukánszky Béla, Patthy László, Siklós László, Chikán Attila, Kocsis Károly, Lovas Rezső, Vincze Imre.
 25. A Felügyelőbizottság tagjául választotta: Roósz Andrást, Stépán Gábort, Hornok Lászlót, Solymos Rezsőt, Hunyady Györgyöt, Ritoók Zsigmondot, Besznyák Istvánt.
 26. A Vagyonkezelő Kuratórium tagjául választotta: Sárközy Tamást, Bárony Istvánt, Bálint Csanádot, Kovácsné Egedi Évát, Láng Lászlót, Oberfrank Ferencet.
 27. A Tudományetikai Bizottság tagjául választotta: Bitskey Istvánt, Banczerowski Januszt, Fehér M. Istvánt, Ludassy Máriát, Ruzsa Z. Imrét, Gerencsér Lászlót, Solti Lászlót, Tóth Magdolnát, Mandl Józsefet, Kosztolányi Györgyöt, Michelberger Pált, Kövesné Gilicze Évát, Farkas Józsefet, Gáspár Vilmost, Fésüs Lászlót, Gallé Lászlót, Szabó András, Mátyás Antalt, Márton Pétert, Jámbor Áront, Sólyom Jenőt, Szatmáry Zoltánt.
 28. A Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottság elnökéül választotta: Paládi-Kovács Attilát.
 29. A közgyűlés felkéri az MTA elnökét és főtítkárárt, hogy szervezzenek 3 éves országos jellegű interdiszciplináris tudományos kutatási és innovációs programot a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia végrehajtásának elősegítésére és tudományos megalapozására, különös tekintettel a humán biztonság problematikájára, „Klimaváltozás és Biztonság” címmel.
 30. A közgyűlés felkéri az MTA új vezetőit, tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy az Elektronikus Információs szolgáltatás finanszírozásához szükséges és elégséges források az Országgyűlés döntése alapján átkerüljenek az MTA költségvetési fejezetébe.
 31. A közgyűlés támogatja a Széchenyi-díjas akadémikusok kezdeményezését, hogy az Akadémia felhívással forduljon a 100 leggazdagabb magyarhoz, kérve őket a tehetséges fiatal kutatók számára ösztöndíjak létesítésére.
 32. A közgyűlés megköszöni Vizi E. Szilveszter elnök úrnak, Meskó Attila főtítkárral úrnak, Pléh Csaba főtítkárhelyettes úrnak és a felmentett tisztségviselőknek az elmúlt 3 év munkáját.

A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének állásfoglalásai a 2008. február 26-án megtartott üléséről

1. Az OTKA stratégiája a 2008–2010. évi időszakra

Makara B. Gábor, az OTKA elnöke az előterjesztéssel kapcsolatosan négy pontot tartott kiemelendőnek szóbeli kiegészítésében. Az első, hogy az OTKA-nak 22 éves hagyománya van. Ennek a hagyománynak az ereje jelentős. A másik, hogy az írásos anyag végén elszámoltak azzal a stratégiával, amelyet az MTA elnöksége 4 éve megvitatott. Értékelésük szerint ennek 70–80%-a teljesült. Harmadik, hogy az OTKA-iroda szervezete professzionizálódott az elmúlt 3 évben, megjelentek tudományosan képezett szakreferensek (jelenleg 9-10 fő). A negyedik, hogy az OTKA erősen forráshiányos szervezet. Az ez évi 5,2 milliárdos költségvetés várhatóan a beérkező pályázatok 20%-át teszi támogathatóvá. Ezzel elérkezett az OTKA fennállásának mélypontjához. Becslések szerint ennek az összegnek a 2-3-szorosa kellene, hogy a magyar tudományos alapkutatókat rangjának és teljesítményének megfelelően finanszírozhassa.

Vizi E. Szilveszter elnök vitába szállt a mélypont szóval, szerint 20% elfogadott pályázat inkább a minőséget jelenti. Az más kérdés, hogy minden egyes pályázathoz több pénzre lenne szükség. A másik vitatéma az OTKA elhelyezése, hol legyen az OTKA költségvetésileg. Az MTA nyitott, de minden alkalommal az derül ki, hogy jó helyen van az MTA-nál.

Makara B. Gábor az optimumot 30%-nak tartaná. A költségvetésben pedig önálló alfejezet legyen az OTKA, amelynek költségvetésére a kormány tudománypolitikai kabinetjének kellene javaslatot tenni.

Molnár Károly, a Rectori Konferencia elnöke felvetette, hogy egy posztdoktori ösztöndíjrendszer hiányzik. 3 év kevés a PhD-képzésben résztvevők számára a végzéshez. A vitában óvtak attól, hogy ennek kialakítását az OTKA feladatává tegyék, ezt az Oktatási Minisztériumnak kell megoldani. Vizi E. Szilveszter elnök felvetette, hogy Molnár Károllyal közösen ír egy levelet az adott problémáról az oktatási és kulturális miniszternek.

Pléh Csaba főtítkárhelyettes tájékoztatta az elnökséget, hogy létezik már ilyen ösztöndíj, csak nagyon kis számban osztják ki. Ennek bővítését kellene kezdeményezni.

Az elnökség 1/2008. számú állásfoglalása

Az elnökség tagjai köszönettel tudomásul vették a beszámolót.

2. A 2008. évi rendes közgyűlés időpontjának, tematikájának és a meghívottak körének meghatározása

Vizi E. Szilveszter elnök ismertette az elnökség tagjaival az MTA 178. rendes közgyűlésének tervezett időpontját, jellegét, tárgysorozatát és a meghívandók körét. A javaslat szerint a közgyűlésre május 5–6-án kerül sor. A közgyűlés tisztújító és munkaközgyűlés. Hétfőn ünnepélyes üléssel kezdődik a közgyűlés, a díjak átadásával és Mátyás királyról és a reneszánszról szóló tudományos előadással. Délután a Nyugati Magyar Tudományos Tanács ülése lesz. Kedden kerül sor a tisztújító közgyűlésre, amely zárt ülés lesz.

Az elnökség 2/2008. számú állásfoglalása

1. Az elnökség tagjai az előterjesztést elfogadták.
2. Az MTA 178. közgyűlése 2008. május 5–6-án kerül megtartásra.
 - 2.1. 2008. május 5. (hétfő) délelőtt: ünnepélyes ülés (díjátadások; tudományos előadás Mátyás király és a reneszánsz témakörben);
 - 2.2. 2008. május 6. (kedd): tisztújító közgyűlés (zárt ülés);
 - 2.3. sajtótájékoztató.

3. Tájékoztató az Akadémiai Törvény tervezete véleményezési folyamatának állásáról

Keviczky László rövid tájékoztatást adott az elnökség tagjainak a törvénytervezet véleményezéséről. A bizottság 22 tagú, mind a 11 tudományos osztály 2-2 tagot jelölt. A bizottság munkamódszere, hogy problémákat vesz előre, az eddigi kérdéseket konszenzussal tudták lezárni. A bizottság nem javasolja, hogy a közgyűlés elé vigyék az anyagokat, a bizottság az elnökségnek beszámol, a 22 tag megfelelően képviseli a tudományos osztályokat. Az új vezetésnek Keviczky László és a bizottság javasolni fogja, hogy a már lezárt problémákat ne nyissa meg újra vitára.

Vizi E. Szilveszter ismertette, hogy a januári kormánydöntés alapján őszre halasztották az új akadémiai törvény betervezését. Az új akadémiai törvényre, mint szaktörvényre az akadémiai vagyon felsorolása miatt is nagy szükség van. A törvény továbbá kodifikálta volna az MTA-t mint nemzeti intézményt.

Az elnökség 3/2008. számú állásfoglalása

Az elnökség köszönettel tudomásul vette a beszámolót.

4. Tájékoztató a magyar tudomány helyzetéről szóló országgyűlési bizottsági vitáról

Pléh Csaba főtítkárhelyettes röviden beszámolt arról, hogy a parlament a 2003–2004-re és a 2005–2006-ra vonatkozó jelentéseket együtt tárgyalta. Ez nem az MTA késlekedése miatt történt így, a parlament nem tűzte napirendre a korábbi beszámolót. Három bizottságban folyt bizottsági vita. Az Oktatási és Tudományos Bizottságban Vizi E. Szilveszter elnök, a Tudományos Albizottságban Marosi Ernő alelnök, a Gazdasági Bizottságban pedig Pléh Csaba főtítkárhelyettes mutatta be röviden a jelentést. Mind a három bizottság tartalmában pozitívnak tartja a jelentést. Három probléma kapott különleges hangsúlyt: 1) hogyan lehet elérni, hogy a vállalatok többet fordítsanak kutatásfejlesztésre; 2) a magyar tudományosság és a kutatási szféra hogyan küzd meg az agyelszívás problémájával, hogyan lehet segíteni a hazatelepülését a kutatóknak; 3) az MTA legyen kezdeményezőbb a parlamenti bizottságokkal való kapcsolataiban.

Vizi E. Szilveszter elnök kiegészítette a beszámolót, hogy az Oktatási és Tudományos Bizottság egyhangúlag támogatta a beszámolót. A kancelláriaminisztert Szabó

Zoltán bizottsági elnök tájékoztatta az Akadémián tartott ülésről. A parlamentben március 11-én kerül sor plenáris ülésen a teljes anyag vitájára.

5. Beszámoló a kormány által megrendelt feladatok végrehajtásáról.

Bevezetésként Vizi E. Szilveszter elnök elmondta, hogy az MTA számtalan közfeladatot lát el, mivel költségvetési támogatást kap az MTA.

Banczerowski Januszné főosztályvezető szóban kiegészítette az írásos előterjesztést, amely a jelenleg érvényes együttműködési megállapodások alapján folyó munkákról számolt be. Az első, hogy a kormányzat igényli az Akadémia szakértelmét. A Miniszterelnöki Hivatallal a megrendelés keretében folyó együttműködés legújabb eredményeit az MTA honlapján is közzétették, és egy kiadványban is megjelent, amelyet a MEH terjeszt. Minden hónapban van egy kormányzati fórum, ahol politikusok, döntéshozók, tudósok, a társadalom képviselői vesznek részt. Ez az előadássorozat is felkerül az MTA honlapjára. A Környezetvédelmi Minisztériummal február 7-én kötötte meg az együttműködési szerződést az MTA. A VAHAVA program alapozta meg azt, hogy a parlament 2007 novemberében jóváhagyta a fenntartható fejlődési stratégia célkitűzéseivel kapcsolatos feladatmeghatározást. Azon kívül, hogy az MTA intézményes együttműködési szerződések keretében végez feladatokat a kormányzat számára, ad hoc feladatokat is kap az MTA.

6. Tudománymetriai lekérdezési és rangsorolási lehetőségek az MTA Köztisztviselési Publikációs Adattárából

Vizi E. Szilveszter bevezetésként elmondta, hogy Láng István főtitkársága alatt megjelent egy „sárga könyv”, amely nagy viharokat váltott ki. Ezt máig nem követte hasonló, de megteremtődött az MTA-n a teljesítmények nemzetközi gyakorlatból átvett mérése. Ez nem vonatkozhat mindegyik tudományterületre és a különböző tudományterületek sem összehasonlíthatók. Az intézethálózat működtetésében is szükséges a mérhetőség. Továbbá kormánydöntés született arról, hogy a teljesítményeket mérni kell, az Akadémián megvalósuló teljesítményméréseket, minőségkontrollokat a felsőoktatásban hasznosítani kell.

Tolnai Márton, a KSZI igazgatója az írásos anyaggal kapcsolatban elmondta, hogy tudni kell, abban csak azon személyek adatai szerepelnek, akiket az adott tudósok bevitték az adatbázisba. Így vannak olyan tudományos osztályok, ismert tudósok, akik nem szerepelnek a rangsorban. Az adatok továbbá több vonatkozásban pillanatfelvételnél tekinthetők, hiszen hetek alatt nagyobb változások vannak, mind az egyes személy teljesítményére, mind az adatbázisban szereplő tudósok számára nézve. Az anyag függelékében szerepelnek azon tudósok is, akik még csak részadattal szerepelnek az adatbázisban, de ezen adatok is mutatják, hogy bekerülnek az egyes osztályok 20-as listájába. Hibája az anyagnak, hogy ezen esetekben a publikációs adatoknál nincsenek meg a hivatkozási jegyzékek, a Hirsch-indexadatokat a KSZI gyűjtötte ki a Web of Science-ről. Ezek több esetben magasabbak a valóságban, mint ahogy az, az anyagban szerepel.

Az előterjesztés nagy vitát váltott ki, alapvetően egyetértettek a munka szükségességével és gratuláltak az anyag összeállításához. Felhívták a figyelmet a kisebb hibák módosítására. A társadalomtudományok részéről felmerült, hogy a természettudományok mérési módszere nem „ráhúzható” mindegyik szakmára. Továbbá a mérési módszerek sajátosságai, pontosságuk, az eltelt idő faktora mind módosítja az eredményeket.

Pléh Csaba főtitkárhelyettes felhívta a figyelmet a KPA fontosságára és a benne rejlő lehetőségekre, az egész tudományos teljesítményregisztráció problémájára. A KPA felületén jelenleg 5 különböző átvételi lehetőség van. Az OTKA 2008 őszétől a jelentésekkel kapcsolatban el fogja várni, hogy a publikációkat erre a felületre vigyék fel. Az Országos Doktori Nyilvántartásba is transzferálhat. Az MTA remélhetőleg fokozatosan minden rendszerétől (pl. Bolyai-ösztöndíjasok) el fogja várni, hogy itt legyen regisztrálva és vezetve.

Vizi E. Szilveszter elnök összefoglalóul elmondta, hogy a tudományos teljesítmény mérése egyre fontosabb, az NKTH-pályázathoz bekérték a tudományos teljesítményt, a 7. keretprogramban azokat az adatokat kell mellékelni, amelyek ebben az anyagban megjelentek. A nagydoktorok-, levelező- és rendestag-jelölteknek kötelező feltenni a KPA-ba a publikációs listájukat. Javasolta, hogy az elnökség által tárgyalt anyag rövidített formája jelenjen meg a Magyar Tudományban.

Az elnökség 4/2008. számú állásfoglalása

1. Az elnökség köszönetét fejezet ki Tolnai Mártonnak és a KSZI munkatársainak a beszámoló elkészítésért.
2. Az elnökség egyhangúlag egyetértett abban, hogy a tárgyalt anyag szűkített változata jelenjen meg a Magyar Tudományban, félévente, majd évente felfrissített formában, adatokkal.

7. Javaslat az elnökség 2008. I. félévi munkatervére

Pannonhalmi Kálmán főosztályvezető ismertette az elnökség tervezett I. félévi munkatervét a májusi tisztújító közgyűlésig. Az elnökség tagjai a kiküldött anyaggal egyetértettek.

Az elnökség 5/2008. számú állásfoglalása

Az elnökség a munkatervet egyhangúlag elfogadta:

1. Február 26. (kedd)
 - 1.1. A 2008. évi rendes közgyűlés időpontjának, tematikájának és a meghívottak körének meghatározása
 - 1.2. Tájékoztató az Akadémiai Törvény tervezetének véleményezési folyamata állásáról
 - 1.3. Tájékoztató a magyar tudomány helyzetéről szóló országgyűlési vitáról
 - 1.4. Hazánk tudományos teljesítménye az ESI tükrében
 - a KPA-ban található 20-20 legmagasabb impakt faktorú tudós
 - a KPA-ban található legmagasabb Hirsch-indexű tudós
 - a KPA-ban található 100-100 legidézettebb publikáció tudományos osztályonként
 - 1.5. Beszámoló a kormányzat által kért feladatok végrehajtásáról

2. Március 25. (kedd)
 - 2.1. Az Akadémiai Törvény tervezetének véleményezése
 - 2.2. Az Akadémiai Aranyérem, Akadémiai Díj és Újságírói Díj odaítélése
 - 2.3. Tájékoztató a közgyűlési bizottságok tagjaira tett javaslatokról (AKT, stb.)
3. Április 15. (kedd)
 - 3.1. A közgyűlési anyagok áttekintése, tájékoztató a szervezés állásáról
 - 3.2. Az elmúlt 3 éves akadémiai ciklus értékelése
4. Május 6–7. (hétfő–kedd)
 - 4.1. Közgyűlés

8. Nyilatkozat a darwini evolúciós elmélet védelmében

Vizi E. Szilveszter elnök tájékoztatta az elnökség tagjait, hogy megjelent egy olyan nézet, mely szerint Darwin evolúciós elmélete hazugság. Ez a mai természettudományos ismeretek szerint nem elfogadható, már több tudományos akadémia, köztük a Royal Society tiltakozott emiatt. Ehhez a tiltakozáshoz csatlakozna a Magyar Tudományos Aka-

démia is. Történeti háttérként, a darwini elmélet megjelenése után 4 évvel még megjelent a magyar Természet Világában annak méltatása. A darwini elmélet fordítója Guzmics Izidor bencés szerzetes volt.

Magyarországon is megjelent egy, a darwini elméletet tagadó irányzat. Vizi E. Szilveszter elnök bejelentette, hogy az állásfoglalás elfogadása esetén sajtótájékoztatót tart.

A vita során az állásfoglalás szövegének finomítását javasolta Marosi Ernő alelnök a vallásos emberek védelmében. Pléh Csaba főtítkárhelyettes ismertette, hogy a kreacionizmus úgy állítja be önmagát, mintha tudományos elmélet lenne, holott inkább ugyanúgy egy hitrendszer, mint a tételes vallások. Ebben áthidalhatatlan ellentét van a kreacionisták, a nagy vallások és a tudomány képviselői között.

Az elnökség 6/2008. számú állásfoglalása

Az elnökség tagjai egyetértettek az állásfoglalás kiadásával. Felkérték Marosi Ernő alelnököt és Pléh Csaba főtítkárhelyettest a szöveg finomítására.

A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének állásfoglalásai a 2008. március 25-én megtartott üléséről

1. Magyarország 2025

Nováky Erzsébet, az MTA Jövőkutatási Bizottságának elnöke előadásában ismertette, hogy a bizottság – magyar jövőkutatók és a társadalomtudományok más képviselőinek szakismeretére építve és a fiatalok vélemények ismeretében – milyen jövőket lát lehetségesnek Magyarországon 2025-ben, mikor a 2007-ben születettek éppen választópolgárok lesznek. A kutatás első szakaszában a kiválasztott kutatási területeken a szakértők tanulmányokat készítettek, amelyekben 2025-ig kitekintve előre jelezték a várható változásokat, a negatív és a pozitív fejlődéstendenciákat. Ezzel párhuzamosan feltérképezték a társadalmi megújulás egyéni lehetőségeit és módjait: a mai fiatalok, azaz a 2025-ös időszak döntéshozó pozícióba kerülő, meghatározó generációjának jövőről alkotott elgondolásait vizsgálták kérdőíves felméréssel. A kutatás második szakaszában a szakértői tanulmányokban megfogalmazott jövőlehetőségekre és az empirikus vizsgálatokban megjelent jövővárakozásokra építve forgatókönyveket, szcenáriókat képeztek.

Az előadás vitát váltott ki, főként a természettudományok képviselői hiányolták a műszaki, természettudományos jövőképet, a technikai, technológiai szféra bemutatását. Javasolták, hogy további szakértők – az elnökség által kijelölt négytagú bizottság – nézze át az anyagot, esetleg kerüljön a tudományos osztályok elé is tárgyalásra.

Az elnökség 7/2008. számú állásfoglalása

1. Az elnökség köszönetét fejezet ki Nováky Erzsébetnek és munkatársainak munkájukért.
2. Az elnökség javasolja, hogy az elkészült tanulmányt négytagú szakértői bizottság nézze át, tegye meg a továbbgondolással kapcsolatos kiegészítéseket, esetlegesen utalja a tudományos osztályok elé tárgyalásra.

2. Javaslat az Akadémia vagyongazdálkodására

Szamkó Józsefné, Drótos György, Bitó János

Az állami vagyonról szóló törvény a Magyar Tudományos Akadémia korábban ún. rábízott vagyonát is az MTA tulajdonába adta, így a szervezet vagyongazdálkodási feladatai jelentősen megnövekednek. Emellett a vagyongazdálkodás korábbi gyakorlatában is vannak továbbfejlesztési lehetőségek. E két tényező hatására az MTA a vagyongazdálkodási gyakorlatát újra kívánta gondolni. A munka szakmai megalapozása érdekében az MTA vezetése megkezdte a Budapesti Corvinus Egyetem szakértőit, hogy támogassák az MTA törekvéseit. Az elvégzett szakértői munkát foglalta össze az elnökség tagjai előtt Drótos György és Bitó János.

Az MTA célja, hogy a tulajdonába került, illetve a már korábban is tulajdonát képező vagyonát eredményesen tudja kezelni. Ennek első lépéseként került sor a jelenlegi helyzet feltárására. Második lépésben dolgozták ki a vagyongazdálkodás koncepcióját részben a helyzetfelmérés megállapításaiából kiindulva, részben pedig más vállalatok, intézetek magyarországi és külföldi példái alapján. A koncepció kialakítása során javaslatot is tettek a megvalósítás ütemezésére, módjára.

A koncepció kidolgozása a következő alapelvek mentén haladt:

- Hatékonyság: a vagyongazdálkodásra fordított erőforrások legyenek összhangban az elérhető eredményekkel. A kialakítandó rendszer biztosítsa az egyes akadémiai vagyontárgyak (pl. ingatlanok) ésszerű mértékű kihasználását, tartós belső kihasználatlanság esetén pedig a szakmailag jól előkészített és kontrollált piaci hasznosítást.

- Finanszírozhatóság: az ingatlanok esetében mind a folyamatos működtetés, mind a felújítások pénzügyi alapját biztosítani kell, ami újfajta teherviselést és finanszírozási formákat tehet szükségessé. Az érdekeltségek esetében az új alapításokat lehetőleg a korábbiak hozamából kell finanszírozni.
- Egységesség és szakszerűség: a különböző intézményeket és érdekeltségeket az MTA egységes módon, felkészült szakemberek közreműködésével kezelje.
- Átláthatóság: a vagyongazdálkodás szereplői számára átlátható, egyértelmű viszonyokat, felelősségeket lehessen kialakítani.
- Alapfeladatokra koncentráció: az MTA fokozatosan vonuljon ki azokról a feladatokból és társaságokból, amelyek az Akadémia alaptevékenységéhez közvetlenül nem kapcsolódnak.

A helyzetértékelés célja olyan visszacsatolás nyújtása volt, amely kiemeli azokat a kritikus pontokat, problematikus területeket, ahol a vagyongazdálkodást fejleszteni érdemes. A vagyongazdálkodás struktúrájával kapcsolatban megállapították, hogy az érvényes Akadémiai törvény és az MTA Alapszabályzatának megfelelő módon a vagyon megőrzését szolgálta. Ennek megfelelően az aktív vagyongazdálkodás feltételei nem voltak adottak.

Az Akadémia ingatlanainak egy része műemlék jellegű, amely nem teszi lehetővé a hatékony területgazdálkodást. Az ingatlanok kapacitása nagy, s az intézetek jelentős része nem is használja ki teljesen azokat. Ugyanakkor az intézeteket semmi sem ösztönzi arra, hogy valódi ingatlangazdálkodást folytassanak. Az ingatlanok állapota igen különböző, 38%-a felújításra szorul.

Az Akadémia számos társaságban bír tulajdoni résszel. A vállalatok egy részét korábban valamely speciális céllal alapították, és mára már sem az Akadémia egészének, sem egyes intézményeinek alapadataihoz nem kapcsolódnak. Az MTA-nak nincs olyan formalizált, írott stratégiája, amely iránymutatást jelentene az érdekeltségekkel történő gazdálkodással kapcsolatban.

Hagyatékok címzettje az Akadémián belül lehet az MTA, valamely tudományos osztály, valamely kutatóintézet vagy a Könyvtár. A hagyatékok kezelését a címzettek látják el. Az Akadémiának jelenleg nincsen központi nyilvántartása, amely teljes körűen tartalmazná a hagyatékként kapott javakat; ezek felmérése a koncepció megírásakor folyamatban volt.

A vagyongazdálkodás struktúrájával kapcsolatban javasolják a tanulmány készítői, hogy a készülőben lévő törvényjavaslatnak megfelelően az egyes szereplők milyen feladatokat lássanak el. Javaslatként hangzott el, hogy új, az MTA Titkárságtól független szervezet foglalkozzon a vagyongazdálkodás operatív feladataival, a Titkárságtól kapott felhatalmazások, iránymutatások alapján.

Az ingatlanokkal kapcsolatban a következő lépéseket javasolták:

- Ingatlanok kategorizálása forgalomképesség szerint, majd a forgalomképesség fokától függő mélységű gazdasági és műszaki felmérés végrehajtása.
- Elszámolási sarokpontok meghatározása, amely egységes, kiszámítható szabályokat jelent az ingatlanok használói számára, s ösztönzi őket a hatékony területgazdaságra,

ugyanakkor nem akadályozza az alaptevékenységek folytatását. Ezzel kapcsolatban alapelveket fogalmaztak meg, és opcionális javaslatot tettek a sarokpontokra.

- Intézményi igények meghatározása, azok felülvizsgálata az akadémiai és az intézményi céloknak és az elszámolási szabályokból adódó várható kötelezettségeknek megfelelően.
- A jóváhagyott igények és a jelenlegi állapot összevetése alapján kerülhet sor az elhelyezkedés felülvizsgálatára, intézmények költöztetésére.
- Az előbbi lépés alapján feleslegessé váló ingatlanok hasznosítása (bérbeadás, értékesítés), minden esetben megfelelő hatástanulmány alapján.
- A megmaradt épületek esetében a létesítménygazdálkodási szolgáltatásokat – lehetőség szerint – centralizáltan szervezze meg az Akadémia. A szolgáltatások esetében az MTA határozza meg a szolgáltatási színvonalat, ellenőrzési és szankcionálási módszereket, majd ezek alapján írjon ki pályázatokat.
- Az előbbi lépések végrehajtása után tudja az Akadémia az elszámolási rendszert működtetni.

A vállalatokkal kapcsolatos javasolt lépések:

- Az MTA a tulajdonába tartozó vállalatokat értékelje a következő két szempont szerint: a társaság tevékenységének relevanciája az MTA számára, illetve a társaság milyen megtérülési mutatókkal rendelkezik. Ezek alapján az Akadémia 4 kategóriába tudja sorolni a vállalatait.
- Az előbbi módon besorolt vállalatok esetében az Akadémia határozza meg a társaságok életútjait, amelyek egyértelműen meghatározzák, hogy az adott csoportba tartozó vállalatokat milyen módon kívánja kezelni az Akadémia. Ennek keretében kell a spin off vállalatokra egyértelmű szabályokat alkotni.
- Az előbbi lépések végrehajtása után lehet kidolgozni a társaságirányítási rendszert, amely részben beszámolóik segítségével, részben pedig személyes jelenlét, irányítás mentén biztosítja az Akadémia céljainak teljesülését a társaságokban.

Jóléti intézményekkel (üdülőkkel) kapcsolatos feladatok:

- Az MTA mérje fel, hogy a meglévő üdülők milyen műszaki állapotban vannak, milyen időszakokban mekkora kapacitással, kihasználtsággal tudnak működni.
- Az üdülőket vonja az MTA központi kezelés alá, így a jelenleg az egyes intézményekhez tartozó üdülők is kerüljenek egy irányítási központ alá. Így lehetőség nyílik a meglévő felújítási, üzemeltetési keretek ésszerűbb felhasználására.
- Azon intézményeket, amelyeket állapotuk, kihasználtságuk, elhelyezkedésük vagy méretük alapján nem célszerű megtartani, fejleszteni, az Akadémia értékesítse. Az értékesítésből származó bevételeket fordítsa az MTA a megmaradó üdülők fejlesztésére.
- Az MTA ne lágsson el további jóléti feladatokat, amennyiben szükséges, rendelje meg azokat külső szolgáltatóktól.

Hagyatékokkal kapcsolatban javasolták, hogy a későbbiekben egy kijelölt szervezet intézze a hagyatékokkal kapcsolatos feladatokat, részben a többi intézménytől, szervezettől kapott információk alapján. A szervezetnek legyen

lehetősége – megfelelő szintű vezetői jóváhagyás esetén – a hagyatékra lemondani, amennyiben annak feltételei jelentős terhet rónak az Akadémiára a biztosított előnyökhöz viszonyítva. Az Akadémia próbáljon meg proaktívan fellépni, hogy a végrendeletekben szereplő feltételek vállalhatóak legyenek: dolgozzon ki életjáradéki konstrukciót a kapcsolódó minta megállapodással, illetve biztosítson erkölcsi elismerést a hagyományozók számára.

A javasolt új vagyonkezelői szervezetet – az Akadémiai törvény elfogadása után – három lépésben javasolják felállítani. Első ütemben kerülhet sor a vállalatokkal, hagyatékokkal foglalkozó munkatársak felvételére, majd azon munkatársakra, akik a Pénzügyi Főosztály által jelenleg ellátott ingatlangazdálkodási feladatokat látják el. Végezetül az ingatlanokkal foglalkozó új munkatársak felvételére kerülhet sor, olyan ütemben, ahogy az ingatlangazdálkodási koncepciót megvalósítja az MTA.

Az ingatlanokkal történő gazdálkodás esetében javasolják, hogy a feladatokat részben fokozatos módon hajtsa végre az MTA: bizonyos elemeket, amelyek az egységes kezelés irányába hatnak, egyszerre hajtsa végre. Ugyanakkor a nagyobb pénzügyi hatással járó ingatlancseréket, hasznosításokat fokozatosan valósítsa meg.

A vállalatokkal kapcsolatos javaslatok rövid távon, valamennyi vállalat számára megvalósíthatóak, így a koncepció elfogadását követően annak megvalósítása elkezdődhet.

A jóléti intézmények esetében – az ingatlanokhoz hasonlóan – a fokozatos átmenetet javasolják.

A hagyatékok központi nyilvántartásának és folyamatos vezetésének minél hamarabb érdemes megvalósulnia. Az életjáradéki konstrukció kidolgozása és az erkölcsi elismerés módjának meghatározása időigényesebb feladat.

Nem foglalkoztak a tanulmány készítői jelen koncepció kialakításakor a *szellemi termékekkel, szellemi tőkével*, de fontosnak tartják, hogy az Akadémia ezt a vagyonelemét is felmérje, hiszen ebben igen jelentős értékei testesülnek meg. Az Akadémiának az immateriális vagyonával ugyanolyan tudatosan érdemes gazdálkodnia, mint a megfogható vagyonelemeivel. Számos európai országban folyamatban van vagy már be is fejeződött a felsőoktatási és kutatási szféra szellemi tőkéjének felmérése, amely az első állomás a tudatosabb gazdálkodás irányába.

Szintén nem foglalkoztak a koncepció kialakítása során a *tárgyi eszközökkel*. Az MTA az intézmények Alapító Okiratában szabályozza a tárgyi eszközök tulajdonlását, illetve a tárgyi eszközökkel történő gazdálkodás feladatait. A szabályozás alapja az állami vagyonról szóló törvény. Megjegyzendő, hogy a törvényben szereplő értékhatártól – idén ez 25 millió Ft egyedi bruttó értéket jelent – az MTA-nak érdemes eltérnie, hiszen egyes tárgyi eszközei ezt a határt lényegesen meghaladják.

Az előterjesztők szerint a jelenlegi Akadémiai törvény több ponton nem támogatja a hatékony vagyongazdálkodást. Fontos, hogy a jelenleg folyamatban lévő új Akadémiai törvényben jelenjenek meg azok az elemek, amelyek támogatják, hogy az MTA a vagyonával aktívan tudjon gazdálkodni, többek között egyértelmű felelősségi viszonyok kialakításával, a döntéshozatal gyorsításával.

Az elnökség 8/2008. számú állásfoglalása

1. Az elnökség köszönetét fejezi ki Mészáros Tamás rektornak és a Corvinus Egyetem munkatársainak a tanulmány elkészítéséért.

2. Az elnökség egyhangúlag elfogadta, hogy a tanulmányban javasolt ingatlanok felmérése, a vállalatok értékelése és azon pontok végrehajtása, amelyekhez nem szükséges az Akadémiai törvény módosítása, készüljenek el. Az elnökség az ezzel kapcsolatos feladatokkal Szamkó József-nét, a Pénzügyi Főosztály vezetőjét és Horváth Lászlót, a Jogi és Igazgatási Főosztály vezetőjét bízta meg.

3. Előterjesztés a hagyatékok kezelésére

Előterjesztő: Marosi Ernő

Marosi Ernő alelnök az előző napirendi ponthoz kapcsolódóan kiegészítette a hagyatékok kezeléséről szóló előterjesztést. Az előterjesztés egybevág az előző napirendi ponttal kapcsolatos megállapításokkal. A hagyatékok kezelésével kapcsolatban nem szükséges az új Akadémiai törvény elfogadását kívárni.

A hagyatékok kezelésében a tudatosság a tulajdonosi szemlélet szempontjából kedvező hatással bírna. Marosi Ernő felhívta a figyelmet, hogy a hagyatékok kusza kezeléséből kiemelkedik az MTA Könyvtára, amely 1825 óta folyamatosan kezeli, és jól kezeli a hagyatékokat. Mindig tudta, mit fogadhat el, mit kell megőrizni. Még a II. világháborút is minimális veszteséggel élte túl a Könyvtár. Ami gondot jelent, a könyvtár hálózati jellegének megszűnésével az intézeti könyvtárak magukra maradtak. Ezt a hálózati jelleget valamilyen módon vissza kell állítani. Emellett a könyvtár és a kéziratár szerzői jogok helye is, amellyel az MTA-nak gazdálkodni kell.

A hagyatékok befogadásának rendjével kapcsolatban fontos az erkölcsi megbecsülés, ennek rendjét is ki kell dolgozni. A Vezetői Kollégiumban is szóba került a téma, a sporadikus jelleg orvoslására is fontos lenne, hogy előbb következzen be az MTA általi tulajdonba vétel, és azután központi forrásból a szétosztás. Egyéb esetben a regisztrálás és az elismerés is megoldatlan marad. Legcélszerűbbnek tűnik, ha a Vezetői Kollégium fogadná be a hagyatékokat, intézkedne – megfelelő szakvélemények alapul vételével – az elhelyezésükről. Az Akadémiai Értesítőben azonnal regisztrálva lenne határozati számmal együtt az átvétel.

A hagyatékok kérdésnek a vagyongazdálkodási témakörhöz csatolását indokolja továbbá az életjáradékok kérdése, melyre jelen előterjesztés nem tért ki.

A témához kapcsolódva Marosi Ernő alelnök bejelentette, hogy április 17-én Vigyázó-emlékülés megtartására kerül sor, amelyhez kiállítás is kapcsolódik. A két világháború közti időszakban a Vigyázó-hagyaték segítette ki az MTA-t akkori nehéz helyzetéből.

Az elnökség 9/2008. számú állásfoglalása

1. Az elnökség köszönettel tudomásul vette a tájékoztatót.
2. Az elnökség felkéri az Akadémia főtítkárat, hogy az elnökségi ülés vitájában elhangzottakra figyelemmel és a Vagyonkezelő Kuratórium egyetértésével készíttesse el a gyűjtemények, hagyatékok, ajándékok elfogadásának és kezelésének rendjéről szóló elnöki-főtítkári együttes szabályzatot és gondoskodjon annak mielőbbi kiadásáról;

3. Az elnökség szükségesnek tartja, hogy a gyűjtemények, hagyatékok, ajándékok elfogadásának és kezelésének a szabályzat kiadását követően kialakult rendjéről és a szerzett tapasztalatokról az MTA főtítkárától a 2010. évi májusi rendes közgyűlés előtt tájékoztatást kapjon.

4. Az elnökség egyetért azzal, hogy az MTA Könyvtára hálózati jellegének kialakítása kezdődjön meg.

5. Az elnökség javasolja, hogy a hagyatékok a továbbiakban az Akadémiai Értesítőben legyenek megjelenítve, regisztrálva.

6. Az elnökség a hagyatékok kezelésével kapcsolatos teendőkkel Szamkó Józsefnét, a Pénzügyi Főosztály vezetőjét és Horváth Lászlót, a Jogi és Igazgatási Főosztály vezetőjét bízta meg.

3. Javaslat az Akadémiai Aranyéremre, Akadémia Díjra, Akadémiai Újságírói Díjra

Hámori József alelnök, az ad hoc bizottság elnöke ismertette a 2008. évi díjazottakra vonatkozó javaslatokat.

A szavazatszámoló bizottság elnökének Ádám József akadémikust, tagjait Dudits Dénes akadémikust és Bakonyi Gábor doktorképviselőt választotta meg az elnökség.

Az elnökség 10/2008. számú állásfoglalása

1. Az elnökség az Akadémiai Aranyérmet 2008-ban titkos szavazással Nemecz Ernő akadémikusnak adományozza.

2. Az elnökség a tudományos osztályok javaslata és a díjbizottság előterjesztése alapján, titkos szavazással 2008-ban Akadémiai Díjat adományoz Gósy Máriának, a nyelv-tudomány doktorának (I. o.), Kovács Istvánnak, a történelemtudomány kandidátusának (II. o.), Petz Dénesnek, a matematikai tudomány doktorának (III. o.), Bodó Imrének, az MTA doktorának (IV. o.), Liposits Zsoltnak, az MTA doktorának (V. o.), Benyó Zoltánnak, a műszaki tudomány doktorának (VI. o.), Hajós Györgynek, a kémiai tudomány doktorának (VII. o.), Szabó Katalinnak, a közgazdaságtudomány doktorának (IX. o.), Takács Ernőnek, a műszaki tudomány doktorának (X. o.) és Angeli Istvánnak, a fizikai tudomány doktorának.

3. Az elnökség a tudományos osztályok javaslata és a díjbizottság előterjesztése alapján, titkos szavazással 2008-ban Akadémiai Újságírói Díjat adományoz Chikán Ágnesnek, Avar Lászlónak és Dürr Jánosnak.

5. Tájékoztató az Akadémiai törvény-tervezet véleményezéséről

Keviczky László, az Akadémiai törvény véleményező bizottságának elnöke szóbeli tájékoztatást adott az előző elnökség óta folytatott bizottsági munkáról. Az előző időszakhoz képest a munka lelassult, olyan területtel foglalkozott a bizottság több alkalommal, amely az intézethálózat irányítási struktúráját vizsgálja. Sok kérdésben nem volt eleinte egyetértés, de végül közeledtek a különböző álláspontok.

Keviczky László ismertette, hogy jelen bizottságot az MTA elnöke küldte és a jelen elnökség erősítette meg. A közgyűlésig várhatóan még két ülésre kerül sor, összefoglalják az eredményeket, jelen pillanatban úgy tűnik, a törvény minden jelentős kérdésben konszenzusos állásponttal van esély. Az összefoglalást Vizi E. Szilveszter elnöknek átadja a bizottság azzal, hogy az MTA következő vezetésé-

nek ezt továbbítsa. A bizottság azt javasolja, ezt az anyagot az MTA közgyűlése elé ne terjesszék be. Az anyagban mintegy 20 pont lesz, amelynek alapján a kodifikálást el lehet kezdeni. A vélemények egy része nem a törvényre, hanem az Alapszabályra vonatkozik.

A bizottság amellet szavazott, hogy nem kell újraindítani a teljes Akadémiai törvényt. Bizonyos pontokat kell újraindítani, hiszen majd 15 év telt el az előző törvény óta, bizonyos pontoknál javításra van szükség, és bizonyos pontokat kihagyásra javasolnak, esetleg az Alapszabályba átemelésre.

Az MTA új vezetése, amennyiben egyszer megtárgyalja az anyagot, akkor a törvény szempontjából a kodifikálási munka elindítható.

Vizi E. Szilveszter elnök tájékoztatta az elnökséget, hogy Kiss Péter kancelláriaminiszter tájékoztatása szerint a kormány – januári döntése alapján – ősszel nyújtja be az Akadémiai törvényt a parlament elé. A törvény benyújtója Draskovics Tibor igazságügyi miniszter lesz. A törvény elfogadása azért is fontos, mert a szaktörvényben meg kell jeleníteni az állami vagyonról szóló 2007. szeptemberi CVI. törvény döntéseit. A legfőbb ügyész levelet küldött az MTA-hoz, amelyben kéri, hogy jelenítse meg az MTA, hogy törvényességi eljárója a legfőbb ügyész.

A törvénynek ki kell majd mondania, hogy az Akadémia közfeladatot ellátó nemzeti intézmény, amelynek költségvetés jár, tagjainak tiszteletdíj stb.

Az elnökség 11/2008. számú állásfoglalása

Az elnökség egyetértéssel tudomásul vette a beszámolót.

6. Javaslat a 2008. májusi közgyűlés tárgysorozatára

Vizi E. Szilveszter elnök ismertette az MTA 178. közgyűlése tervezett tárgysorozatát. A közgyűlésre aktív politikai meghívására nem kerül sor, Sólyom László köztársasági elnök, mint az MTA tagja is, ígéretet tett, mind a két napon részt vesz a közgyűlésen.

Az elnökség 12/2008. számú állásfoglalása

Az elnökség egyetértett az előterjesztett tárgysorozattal:

I. 2008. május 5. (hétfő) 10.00 óra

1. Elnöki megnyitó
2. Tudományos előadás: Szörényi László, az irodalomtudomány doktora:
Emlékbeszéd Mátyás királyról
3. Az Akadémiai Aranyérem átadása
Vizi E. Szilveszter, az MTA rendes tagja, az MTA elnöke
4. Az Akadémiai Díjak átadása
Vizi E. Szilveszter, az MTA rendes tagja, az MTA elnöke
5. Az Akadémiai Újságírói Díjak átadása
Vizi E. Szilveszter, az MTA rendes tagja, az MTA elnöke
6. A Wahrmann Mór-érem átadása
Vizi E. Szilveszter, az MTA rendes tagja, az MTA elnöke
7. Zenei műsor: Korabeli magyar és nemzetközi reneszánsz zene Kónya István lantművész előadása
8. Zárszó

II. 2008. május 5. (hétfő) 14.00 óra

„Külső tagok fóruma”

A Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság és a Nyugati Magyar Tudományos Tanács Elnöki Bizottság együttes ülése

III. 2008. május 6. (kedd) 9,00 óra

1. Elnöki expozé
2. Főtitkári beszámoló
- 2.1. Az Akadémia 2007. évi költségvetésének végrehajtásáról
- 2.2. Az Akadémia 2009. évi költségvetésének koncepciójáról
- 2.3. A hasznosítható ingatlanok jegyzékének módosításáról
3. Hozzászólások, vita
4. A tisztségviselők felmentése
- ZÁRT ÜLÉS
5. A Jelölőbizottság előterjesztése
6. Hozzászólások
7. Közgyűlési bizottságok megválasztása
8. Tisztségviselők választása
- 8.1. az MTA elnökének megválasztása
- 8.2. az MTA főtitkárának megválasztása
- 8.3. az MTA főtitkárhelyettesének megválasztása
- 8.4. az MTA alelnökeinek megválasztása
- 8.5. az MTA választott elnökségi tagjainak megválasztása
9. Indítványok, javaslatok
10. A közgyűlési határozat beterjesztése
11. Határozathozatal
12. Zárszó

7. Egyebek között

7.1. Vizi E. Szilveszter elnök beszámolt az Akadémia parlamenti beszámolójának lezajlásáról. A szavazás eredménye egyhangú igen volt. Az elnök köszönetét fejezte ki az előterjesztés sikeréért az elnökségnek és az MTA titkárságának.

7.2. Szabó Miklós osztályelnök kérést intézett az Akadémia vezetéséhez, mi oka volt a Filozófiai Intézet igazgatói pályázata visszavonásának.

Pléh Csaba főtitkárhelyettes tájékoztatta az elnökséget, hogy a pályázat elbírálása során menet közben derül ki, hogy az intézetnek problémás a gazdasági helyzete. 25 millió Ft hiánya volt 2007-ben, amely nagyon nehéz tenné az új kinevezett igazgató helyzetét. Ezért az MTA vezetése azt látta helyesnek, hogy az eredeti pályázati kiírás lejárt előtt visszavonja a pályázatot, és néhány hónap alatt megpróbálja tisztázni az intézet anyagi helyzetét, hogy a majdani új igazgató egy világos, áttekinthető és nem egy „anyagi csőddel” terhelt intézetbe kerül.

7.3. Vizi E. Szilveszter elnök tájékoztatta az MTA elnökségét, hogy Makara B. Gábor, az OTKA elnöke készített egy anyagot. Bejelentette, az anyagnak a tárgyalására a következő, április 15-i ülésen kerül sor.

A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének állásfoglalásai a 2008. április 15-én megtartott elnökségi üléséről

1. Beszámoló az Akadémia 2007. évi költségvetésének végrehajtásáról

Pléh Csaba főtitkárhelyettes ismertette, hogy erről az anyagról az elnökségnek nem kell határozatot hozni, mielőtt a közgyűlés elé kerül. Tájékoztatásul kerül az elnökség tagjai elé. A beszámoló szerkezete azonos a 2006-oséval, amelyet az Állami Számvevőszék már látott és dicsérőleg jóváhagyott. A jelen 2007-es most van az ÁSZ előtt vizsgálat alatt. Ez egy szokásos, nem különleges eljárás. Egy, a jövőre nézve kritikus pont van az anyagban: Az elmúlt elnökségi ülés tárgyalta az MTA új vagyoni helyzetében a lehetséges vagyongazdálkodási koncepció elkészítése a következő vezetőség feladata. A 2007-es anyagban erre utalás van a 2007-es vagyontörvény okán.

Szamkó Józsefné főosztályvezető ismertette, hogy a beszámoló az előző évek gyakorlata szerint készült el. A Felügyelőbizottság a beszámolót jóváhagyta és a közgyűlés elé terjeszthetőnek ítélte. A beszámoló elején található összefoglaló a 2007-es év summázata a 2007-es költségvetés végrehajtásának. Ebben egy kritikus pont van, az előző években elért gépműszerállomány használhatósági szint ebben az évben ismételtelen a beruházási források hiánya miatt a kritikus 25% körülre csökkent.

2. Előterjesztés az Akadémia 2009. évi költségvetésének koncepciójára

Pléh Csaba főtitkárhelyettes az MTA 2009. évi költségvetési koncepcióját szóban kiegészítette. Ismertette, erről az előterjesztésről az elnökségnek szavaznia kell, a közgyűlés

elé terjesztésével egyetért-e. A koncepciót a Felügyelőbizottság jóváhagyta. Az egyik jellemző, hogy ez az anyag az akadémiai választásokon átnyúló érvényű irat, hiszen a jelen elnökség által elfogadott és a közgyűlés által jóváhagyott anyagot már az MTA új vezetésének kell a 2009. évi költségvetési tárgyalások során képviselnie. Tartalmi szempontból az AKT-val számos vitapont merült fel, hogy a kiegészítési javaslatok (1–6.) legyenek-e kisebb számúak. Végül megmaradt az eredeti többletcsős javaslat. Az 1. pontban a 2,8 milliárd forintos emelés indoklásában szerepel az infláció és a különböző zárolások okozta helyzet, ezzel az összeggel állna helyre a 2006. évi állapot. Keviczky László a Vezetői Kollégiumon felhívta a figyelmet arra, hogy az előterjesztésben a három tudományterület arányai nem szerepelnek. Javasolják, hogy az MTA új vezetése a részletes költségvetés készítésekor „fordítsa” le a javaslatot a nagy tudományterületek nyelvezetére, és ebben a 2008-as arányokat tükrözze az előterjesztés. Az anyagban szám szerint nem szerepel, de Pléh Csaba tájékoztatta az elnökség tagjait, ha csak az MTA fejlesztési igényét tekintik, a 2008-as költségvetésnek 14%-os emelését jelenti az előterjesztés, az MTA + OTKA együtt 18% növekedési igény.

Szamkó Józsefné főosztályvezető ismertette, az OTKA igényeit az OTKA elnökével egyeztetették.

Vizi E. Szilveszter elnök a vita során javasolta, az anyagban kerüljön jobban kihangsúlyozásra az indoklásoknál, az MTA közfeladatokat ellátó intézmény, megerősítve a tervezett Akadémiai törvény szellemét.

Az elnökség 13/2008. számú állásfoglalása

1. Az elnökség a kiegészítésekkel együtt egyetért a koncepció közgyűlés elé terjesztésével.
2. Az elnökség köszönetét fejezi ki Pléh Csaba főtítkárhelyettesnek, Szamkó Józsefnek főosztályvezetőnek és Pénzügyi Főosztály munkatársainak az előterjesztés elkészítéséért.

3. Háttér és kiegészítés az OTKA stratégiához

Makara B. Gábor, az OTKA elnöke ismertette, hogy a kiküldött anyag az OTKA 2007 októberében elfogadott változatához készült, abból az alkalomból, hogy ezt a stratégiát 2008. március 4-én az országgyűlés Oktatási és Tudományos Bizottságának kutatási és innovációs eseti bizottsága megtárgyalta.

Az előterjesztett anyag nagy vitát váltott ki az elnökségben.

Vizi E. Szilveszter elnök ismertette, hogy régi dilemmáról van szó, nevezetesen, az OTKA költségvetése hogyan jelenjen meg az Akadémia költségvetésén belül, illetőleg az OTKA költségvetési döntésénél ne befolyásolja a döntéshozókat az MTA költségvetésének tudata, és visszafele is, az MTA költségvetését se befolyásolja az OTKA költségvetése. Az előterjesztés alapmotívuma az, hogy a költségvetési vita során hogyan lehetne az OTKA elnökének érveit érvényre juttatni.

Keviczky László emlékeztetőül elmondta, hogy az OTKA annak idején költségvetési szempontból néhány nap alatt került az MTA-hoz, mivel az akkori Pénzügyminisztérium az alapokat el akarta tüntetni. Elképzelhetőnek tartja, hogy az OTKA eltávolodjon az MTA-tól, valamely minisztériumhoz vagy a Miniszterelnöki Hivatalhoz kerüljön, de kérdés, hogy az alap meddig maradhat meg ebben az esetben.

Makara B. Gábor OTKA-elnök hangsúlyozta, hogy az OTKA függetlenségének növelését fontosnak tartja.

Szamkó Józsefnek főosztályvezető ismertette, hogy a jelenlegi szabályok szerint az OTKA függetlenítése nehézségekbe ütközik. Jelenleg csak fejezeti kezelésű előirányzatba tehető. A legjobb megoldás az elkülönített állami pénzalap lenne, de ehhez az államháztartási törvényt kellene megváltoztatni, ugyanis az elkülönített állami pénzalapnak az a jellemzője, hogy van támogatási része és van valamilyen adó jellegű bevétele. Ma nem létezik olyan garanciális szabály, mely az OTKA-t védené. Még egy lehetőség lenne, de ehhez is bevétel kell, az ún. cél-előirányzat, amely a fejezettől teljesen el van különítve.

Az elnökség 14/2008. számú állásfoglalása

1. Az elnökség a tájékoztatást tudomásul vette.
2. Az elnökség felkéri az MTA következő vezetését, hogy foglalkozzon a probléma megoldásával.

4. Tájékoztató a közgyűlés előkészítéséről

Vizi E. Szilveszter elnök szóban tájékoztatta az elnökség tagjait a 178. közgyűlés előkészületeiről. Sólyom László köztársasági elnök jelezte részvételét a május 5–6-i közgyűlésen. Hétfőn a díszünnepségen a reneszánsz éve kapcsán Hunyadi Mátyásról tart előadást Szörényi László, az Irodalomtudományi Intézet igazgatója. Délután a határon túli elnöki bizottságok tagjaival lesz találkozó. Kedden kerül

sor a munkaközgyűlésre, majd zárt ülés keretében a tisztújításra. A zárt ülésen szavazati részt vehetnek a Magyar Tudományos Akadémia rendes és levelező tagjai és a köztestület 200 doktorképviselője. Továbbá tanácskozási joggal részt vehetnek a zárt ülésen az MTA külső és tiszteleti tagjai. A zárt ülés levezetését Szabó Miklós akadémikus, a Filozófiai és Történettudományok Osztályának elnöke vállalta. A Szavazatszámoló Bizottság elnöke Szász Domokos akadémikus, a Matematikai Tudományok Osztályának elnöke lesz. A szavazatok összeszámlálása alatt az *Igaz és szép palotája* című dvd-t vetítik majd a közgyűlés tagjainak.

Az elnökség 15/2008. számú állásfoglalása

1. Az elnökség a tájékoztatást tudomásul vette.

5. Egyebek között

5.1. Vizi E. Szilveszter elnök köszönetét fejezte ki Bíró Péter akadémikusnak a Balaton vízének minőségéről és a Balatoni Limnológiai Intézetéről tartott sajtótájékoztató megtartásáért.

5.2. Vizi E. Szilveszter elnök tájékoztatta az elnökség tagjait, hogy Meskó Attila főtítkár állapota sajnos nem javult.

6. Az elmúlt 3 éves akadémiai ciklus értékelése

Vizi E. Szilveszter elnök rövid összefoglalást adott az elmúlt 6 évről. Köszönetét fejezte ki az elnökség tagjainak az együtt elvégzett munkáért, a nehéz időszakban való helytállásért, az Akadémia-ellenes támadások kapcsán a támasz nyújtásáért. Megállapította, hogy az MTA, a tudományos közösség végül győztesen került ki ebből a csatározásból. Erre bizonyíték például, hogy a közvélemény-kutatások azt mutatják, hogy az Akadémia a magyar társadalom leghitelesebb intézménye. Bizonyíték továbbá, hogy a parlamenti beszámolókor a 4,5 órás vita után, a kormányfő és az 5 parlamenti párt vezérszónokai egyaránt dicsérték az Akadémiát. Az MTA beszámolóját a magyar tudományosságról a parlament 309 igennel, 0 nemmel és 0 tartózkodással egyhangúlag elfogadta.

KÖZLEMÉNYEK

PÁLYÁZATI FELHÍVÁSOK

A Magyar Tudományos Akadémia főtítkára pályázatot hirdet a

KÉMIAI KUTATÓKÖZPONT

főigazgatói, továbbá a

**BALATONI LIMNOLÓGIAI KUTATÓINTÉZET,
SZEGEDI BIOLÓGIAI KÖZPONT BIOFIZIKAI INTÉZET,
SZEGEDI BIOLÓGIAI KÖZPONT GENETIKAI INTÉZET,**

FILOZÓFIAI KUTATÓINTÉZET,

KÉMIAI KUTATÓKÖZPONT ANYAG ÉS

KÖRNYEZETKÉMIAI INTÉZET,

IZOTÓPKUTATÓ INTÉZET,

RÉNYI ALFRÉD MATEMATIKAI KUTATÓINTÉZET,

RÉGÉSZETI INTÉZET,

TALAJTANI ÉS AGROKÉMIAI KUTATÓINTÉZET

igazgatói munkakörére

A munkakör betölthető: 2009. január 1. napjától

Az igazgató/főigazgató feladata:

- az intézet tudományos tevékenységének irányítása, koordinálása,
- a kutatóhely hazai és nemzetközi tudományos életben kivívott helyének és szerepének megőrzése, illetve további erősítése,
- a kutatóhely tudományos koncepciójának megvalósítása, jóváhagyott alapfeladatainak teljesítése.

A pályázókkal szembeni követelmények:

- legalább a tudomány kandidátusa vagy PhD tudományos fokozat,
- kimagasló, nemzetközileg is elismert eredmények az intézet profiljának megfelelő kutatások valamely területén,
- kutatóintézet vagy kutatási egység vezetésében szerzett megfelelő gyakorlat,
- legalább egy világnyelv előadóképes ismerete,
- a magyar nyelv ismerete.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázónak az intézet tudományos programja megvalósítására vonatkozó koncepcióját,
- részletes szakmai önéletrajzot,
- tudományos fokozatának és idegen-nyelv ismeretének megjelölését,
- eddigi szakmai munkájának és a munka eredményeinek ismertetését,
- a pályázó által írt tudományos cikkek, tanulmányok és könyvek pontos bibliográfiai jegyzékét.

A fenti anyagokat elektronikus adathordozón (floppy, CD) is be kell nyújtani.

A pályázathoz mellékelni kell:

- a végzettséget, tudományos fokozatot és nyelvtudást igazoló oklevelek hiteles másolatát,
- 3 hónapnál nem régebbi keletű erkölcsi bizonyítványt,

- a jelenlegi munkáltató által készített minősítést, a 49/1993. (III. 26.) Korm. rendelet 7. §-a szerint,
- a pályázó jelenlegi munkahelyének, besorolásának, beosztásának és fizetésének megjelölését,
- nyilatkozatot arról, hogy a pályázat tartalmát a pályázaton és a pályázati bizottság tagjain kívül az illetékes akadémiai grémiumok, osztályok tagjai, illetve képviselői és az érintett intézet kutatói közössége megismerhesse.

A jelenlegi igazgatónak/főigazgatónak – amennyiben pályázatot nyújt be – a munkáltatói minősítést nem kell mellékelnie. Az oklevelek hiteles másolatát csak abban az esetben kell csatolni, ha az igazgatói/főigazgatói kinevezése óta azokban változás történt.

A megbízás legfeljebb 5 évig terjedő időtartamra, illetőleg a pályázó 70 éves koráig szól. A közalkalmazotti, illetve vezetői illetmény a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (Kjt.) és annak végrehajtásáról rendelkező 49/1993. (III. 26.) Korm. rendelet (Kjt. V.) alapján kerül megállapításra. Igazgatói munkakörre vezetői megbízás annak adható, akivel szemben a Kjt. 41. és 44. §-a, valamint a Kjt. V. 5. és 8. §-a értelmében összeférhetetlenség nem áll fenn. Az egyes vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségéről szóló 2007. évi CLII. törvény alapján, az intézet igazgatója (főigazgatója) vagyonyilatkozattételre kötelezett.

A pályázat elbírálásának határideje: 2008. december 05.

A pályázat benyújtási határideje: 2008. augusztus 25.

A kísérőlevelet az MTA főtítkárának címezve, a Magyar Tudományos Akadémia Titkársága Jogi és Igazgatási Főosztályára (1245 Budapest, Pf. 1000) kell beküldeni.

*Dr. Németh Tamás s.k.,
az MTA főtítkára*

A Magyar Tudományos Akadémia Geokémiai Kutatóintézet

igazgatója pályázatot hirdet

tudományos kutató

közalkalmazotti munkakörének betöltésére

Feladatkör:

- ásvány-közetan-geokémiai vizsgálatok végzése, hazai és nemzetközi publikációk készítése „A kulturális örökségünk tárgyi emlékei és épített környezetünk komplex geokémiai kutatása” témában
- részvétel a Geokémiai Kutatóintézet kutatási és szerződésszerű tevékenységében a fenti témán belül.

Pályázati feltételek:

- Geológus szakon szerzett felsőfokú (egyetem) iskolai végzettség,
- Angol nyelvből középfokú C típusú általános nyelvvizsga,
- Felhasználói szintű internetes, levelezői rendszerek, MS Office, MS Windows alkalmazások,
- Magyar állampolgárság,
- Büntetlen előélet.

Előnyt jelent: archeometriai vizsgálatokban szerzett tapasztalat.

Jogállására, illetményére és egyéb juttatásaira a Kjt-ben előírt rendelkezések alkalmazandók. A kinevezés határozott időre, 2008. szeptember 1-től kezdődő 36 hónapra szól. A megadott időtartamba az esetleges, a fenti kutatási tevékenységhez kapcsolódó külföldi ösztöndíj nem számít bele. A munkakör az elbírálást követően 2008. szeptember 1-jén betölthető.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a végzettséget és nyelvtudást igazoló dokumentumokat,
- erkölcsi bizonyítványt,
- a pályázó szakmai életútját részletesen bemutató, fényképes szakmai önéletrajzot,
- a megadott kutatási témával kapcsolatos szakmai elképzeléseket

A pályázatokat egy példányban 2008. június 30.-áig kell benyújtani **az MTA Geokémiai Kutatóintézet** (1112 Budapest, Budaörsi út 45.) címére dr. Demény Attila igazgató részére.

A zárt borítékra kérjük ráírni: „**Pályázat tudományos kutatói munkakörére**”

A pályázat elbírálásának rendje:

A pályázatokat az intézeti igazgató és az MTA GKKI Tudományos Tanácsának általa felkért két tagjából álló Bíráló Bizottság bírálja el 2008. július 15-ig.

A pályázatot munkakörrel kapcsolatban felvilágosítást ad: Dr. Bajnóczi Bernadett (309-2600/1129) vagy Tóth Mária (309-2600/1148). Távollétükben felvilágosítás kérhető a Geokémiai Kutatóintézet titkárságán: 319-3137.

**A Magyar Tudományos Akadémia Geokémiai
Kutatóintézet**

igazgatója pályázatot hirdet
nem tudományos szakalkalmazott
munkakörének betöltésére

Feladatkör:

Kémiai laboratóriumi és ásvány-közetan-geokémiai mintaelőkészítési és -feltárási munkák végzése.

Pályázati feltételek:

- középfokú iskolai végzettség, érettségi,
- Magyar állampolgárság,
- Büntetlen előélet.

Előnyt jelent:

- Vegyészmérnöki, geológus mérnöki vagy geológus végzettség
- MS Windows és Office felhasználói szintű ismeretek
- kémiai laboratóriumban szerzett tapasztalat.

Jogállására, illetményére és egyéb juttatásaira a Kjt-ben előírt rendelkezések alkalmazandók. A kinevezés határozott időre, 1 éves időtartamra szól, a szerződés meghosszabbításának lehetőségével. A munkakör az elbírálást követő 30 napon belül betölthető.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a végzettséget igazoló dokumentumot,
- erkölcsi bizonyítványt,
- a pályázó szakmai életútját részletesen bemutató, fényképes szakmai önéletrajzot.

A pályázatnak egy példányban kell beérkeznie **az MTA Geokémiai Kutatóintézet** (1112 Budapest, Budaörsi út 45.) címére dr. Demény Attila igazgató részére.

A zárt borítékra kérjük ráírni: „**Pályázat nem tudományos szakalkalmazotti munkakörére**”

A pályázat elbírálásának rendje:

A pályázat benyújtása és az elbírálás folyamatos. A beérkezett pályázatot a Geokémiai Kutatóintézet igazgatója az érintett laboratórium vezetőjével együtt véleményezi, a pályázót személyes meghallgatásra kéri fel, majd ennek alapján 15 napon belül dönt az alkalmazásról.

A pályázatot munkakörrel kapcsolatban felvilágosítást ad: Dr. Sajgó Csanád (309-2600/1162, vagy a titkárságon: 319-3137).

A Magyar Tudományos Akadémia Kémiai Tudományok Osztálya **Varga József** akadémikus, egyetemi tanár, intézeti igazgató, a magyar műszaki kémiai kutatás, fejlesztés, oktatás, iparszervezés kiemelkedő személyisége emlékének méltó megtisztelésére **Varga József-díjat** alapított. A díjak anyagi fedezetének biztosítására alapítvány jött létre. Az adományozható díjak típusát és összegét az alapítvány kuratóriuma évente határozza meg. A díjak egyéni teljesítmények elismerésére szolgálnak, több személy között nem oszthatók meg. **2008-ban 1 Varga József-díj érmmel, 1 Műszaki Alkotói díj és 2 egyetemi díj** adományozható.

Varga József-díj és érem adományozható azoknak, akik

- új technológiai megoldások kidolgozásában,
- új vegyipari eljárások alapjainak kidolgozásában, fejlesztésében és megvalósításában,
- a kémiai technológiai folyamatok, vegyipari műveletek, vegyipari gépészet elméleti alapjainak kimunkálásában,
- az ipari katalízisben,
- a kémiai technológiai oktatás és felsőoktatás terén,
- a műszaki kultúra javításában
- kimagasló eredményt értek el, illetve érdemet szereztek.

Varga József Műszaki Alkotói díj adományozható azoknak, akik

- új technológiai megoldások, valamint új vegyipari eljárások és termékek kidolgozásában, fejlesztésében, innovatív adaptációjában és megvalósításában,
- a kémiai technológiai folyamatok, vegyipari műveletek és vegyipari gépészet új megoldásainak kimunkálásában kimagasló eredményt értek el, illetve érdemet szereztek.

A Varga József-díjak adományozását kezdeményezhetik

- a díj Tudományos Tanácsának tagjai,
- tudományos és szakmai szervezetek,
- vállalatok és alapítványok,
- egyéni pályázók.

Az egyetemi díjakra a kémiai-vegyipari képzéssel foglalkozó egyetemi karok dékánjai tehetnek javaslatot.

A kezdeményezéseket, pályázatokat **a Tudományos Tanács titkárához (Mándy Tamás) címezve, a MTA Kémiai Tudományok Osztálya Titkárságára** kell benyújtani.

A pályázat benyújtási határideje: 2008. augusztus 31.

A Varga József-díjra és a Műszaki Alkotói díjra vonatkozó indoklásnak tartalmaznia kell a jelölt tudományos, oktatási és műszaki teljesítményének adatait, 10 legfontosabb publikációját, valamint műszaki alkotásainak listáját és megvalósításukban játszott szerepét. A javaslatokat, pályázatokat a Díj Tudományos Tanácsa értékeli és dönt a díjak odaítéléséről. A döntést a Kémiai Tudományok Osztálya erősíti meg.

MTA Kémiai Tudományok Osztálya

TÁJÉKOZTATÓ

A Doktori Tanács 2008. május 30-án megtartotta alakuló ülését, melyen megválasztotta elnökét, társelnökét, titkárát.

Elnök:	Palkovits Miklós, az MTA rendes tagja
Társelnök:	M. Szabó Miklós, az MTA rendes tagja
Titkár:	Makai Mihály, az MTA doktora

Doktori Tanács Titkársága

FOGADÓÓRÁK

Pálinkás József, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke minden hónap első hétfőjén 16–17 óra között – bármely természetű ügyben – fogadóórát tart. Az Akadémia köztestületi tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Németh Tamás, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára minden hétfőn 15:30–17:00 óra között – előzetes bejelentkezés alapján (tel.: 269-0114) – fogadóórát tart. Az Akadémia köztestületi tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

AKADÉMIAI ÉRTESÍTŐ, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja
Szerkeszti: az MTA Titkársága Jogi és Igazgatási Főosztálya
1051 Budapest, Nádor u. 7.
Szerkesztő: dr. Horváth László

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó Zrt. igazgatója
Budapest, 2008. Nyomdai táskaszám: 4824
A nyomdai munkálatokat az Akadémiai Nyomda Kft. végezte
Felelős szerkesztő: dr. Horváth László. – Termékmenedzser: Egri Róbert
Megjelent: 2 (A/5) ív terjedelemben – HU ISSN 0865-9303

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág (Budapest VIII., Orczy tér 1.; postacím: 1008 Budapest).
Előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél, e-mailen (hirlapelofizetes@posta.hu)
és faxon (303-3440). További információ: 06 80/444-444.
Előfizetési díj egy évre 5520 Ft áfával. – Példányszámonkénti ára: 460 Ft áfával.